

Християнська релігія і церква в житті Давньоруського (Давньоукраїнського) суспільства

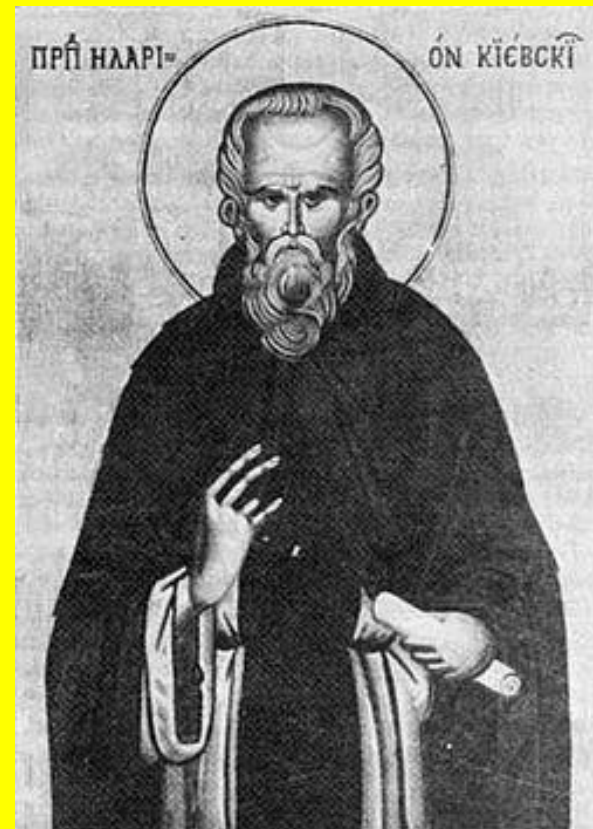
Куруч марія 3-Б

1) Святитель Іларіон-
перший митрополит
–слов'янин.

2) Монастирі –
осередки святості.

1)

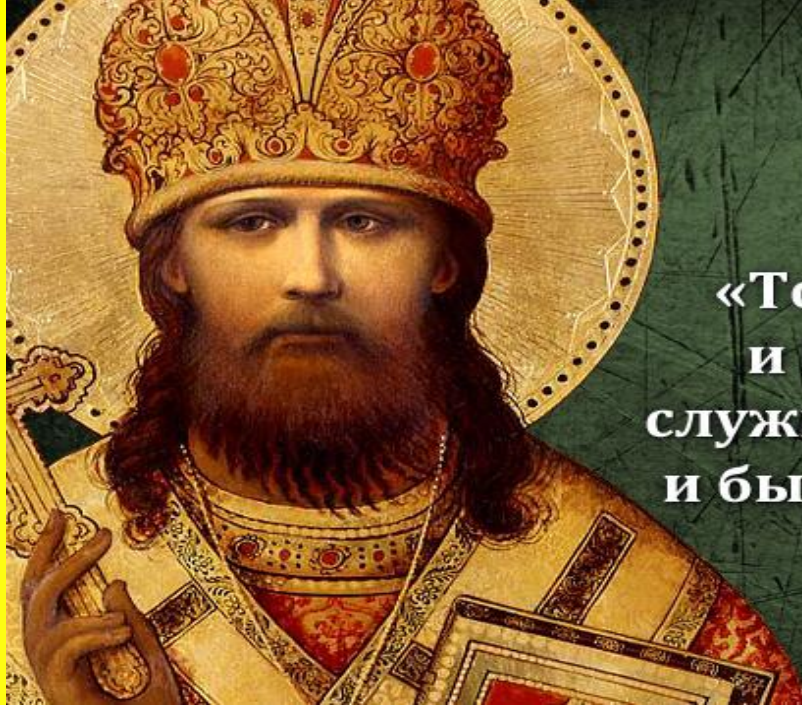
- **Святитель Іларіон** (990 - †1088) — Митрополит Київський та всієї Русі, перший митрополит слов'янського походження, оратор і письменник, церковно-політичний діяч давньої України. Причислений до лику Святих.
- День пам'яті: 28 серпня за старим стилем та листопада (21 жовтня за старим стилем).

- Про життя і діяльність Іларіона повідомляють руські літописи під 1051 (рідше — під 1050) роком.
- Митрополит Київський Іларіон походив із родини нижньогородського священика й сам був священиком придвірної церкви Св. Апостолів у князівському селі Берестовім (під Києвом). Уже в ці роки Іларіон вів суворий подвижницький спосіб життя. Він викопав собі печеру на березі Дніпра й часто залишався у ній для таємної молитви. Згодом цю печеру зайняв преподобний Антоні Печерський. Від преподобного Антонія Іларіон прийняв чернечий постриг.

*Священномученик
Иларион (Троицкий):*

**«Только единому Богу
и Его святой Церкви
служить — выше этого нет
и быть ничего не может!»**

ПРАВОСЛАВИЕ.RU

- 1051 року собором руських архієреїв святитель Іларіон був поставлений митрополитом Київським і всієї Русі. Він увійшов в історію Руської Церкви як перший митрополит, поставлений на Київську кафедру собором руських єпископів. Пізніше святитель Іларіон був затверджений Константинопольським Патріархом.

- Святитель Іларіон вирізнявся чудовою для свого часу освітою, був чудовим духовним пастирем і проповідником. Його діяльність припала на період утвердження й зміцнення християнства на Русі. Для досягнення успіху в цій важливій справі Митрополит Іларіон надавав великого значення розвитку писемності.

○ Будучи проповідником християнської віри, митрополит Іларіон писав праці, де прославляв християнство, показував його перевагу над старою вірою. Первосвятителем Руської Церкви він був недовго: 1054 року відійшов від керування митрополією. Помер він 1067 року й прославлений у лику святих.

- Ці уривчасті відомості про Іларіона стають зрозумілішими, якщо їх зіставити з літописними повідомленнями про просвітницьку діяльність князя Ярослава Мудрого. Так, ще за часів свого князювання в Новгороді Ярослав розпорядився зібрати дітей старост і священників для навчання їх читати і писати.

Я исповедую, что
Церковь едина, и
католики для меня
– не Церковь, а
следовательно, и не
христиане, ибо
христианства нет без
Церкви.

Священномученик Иларий
(Тронцкий)

https://vk.com/tr_blagovest

Сам Ярослав «любя церковные уставы, попы любяще по велику, излиха же черноризьце, и книгам прилежа и почитая і часто в нощи и в дні», «насія книжными словесы сердца вірных людіи».

Поширення князем книжності і писемності на Русі виразилося ще й у тому, що він «собрав писцы многы», організував переписування слов'янських і перекладних грецьких книг, завдяки чому при Софійському соборі в Києві була влаштована перша бібліотека.

- Формування Іларіона як майбутнього письменника й оратора проходило, таким чином, в атмосфері освоєння Київською Руссю нової європейської культури, а його освіченість і талант не залишилися непоміченими при виборі Ярославом претендента на митрополючий престол.

○ Той факт, що саме русич займає посаду митрополита, розцінюється як початок боротьби за незалежність Київської митрополії від грецької. Іларіон, чия діяльність протікала в повній згоді з князем Ярославом, виявився його вірним помічником і однодумцем. Він був співавтором Ярослава в складанні церковного статуту — Судебника («Ярослав съгададе есмь с митрополитом с Ларионом, сложил есмь греческий номоканун»). Своєю участю в літописанні, літературною діяльністю Іларіон багато в чому сприяв становленню української духовної культури.

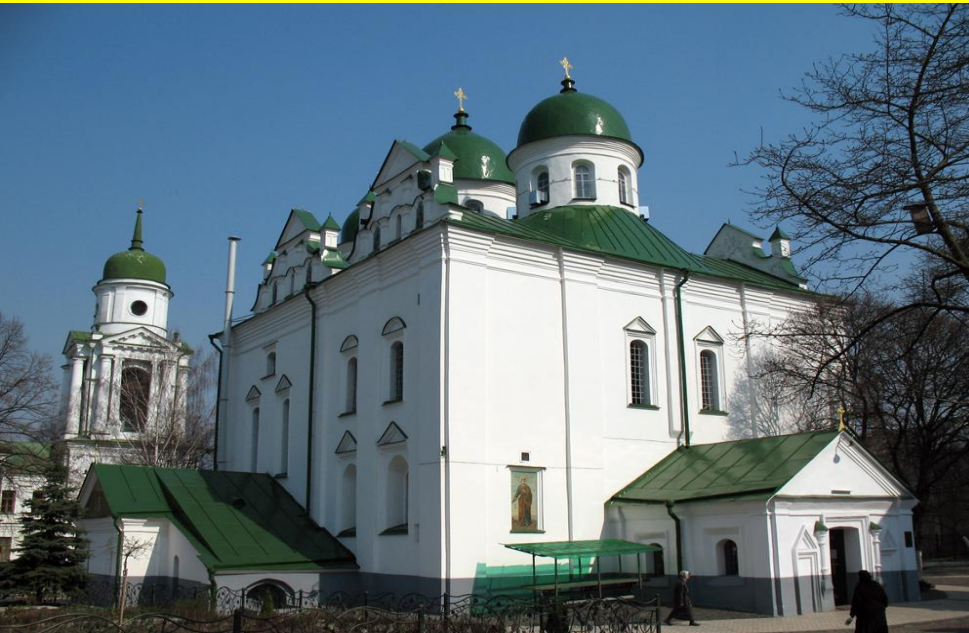

- 1054 року, після смерті Ярослава, Іларіон, очевидно, був усунутий з посади київського митрополита, тому що його ім'я не згадується літописами серед присутніх на похороні князя. Видається, що колишній митрополит усамітвився у Києво-Печерському монастирі («ископа печерку малу двусажену кде ныне ветхый монастырь печерский»). Пам'ять святителя вшановується Церквою 28 серпня.

2)

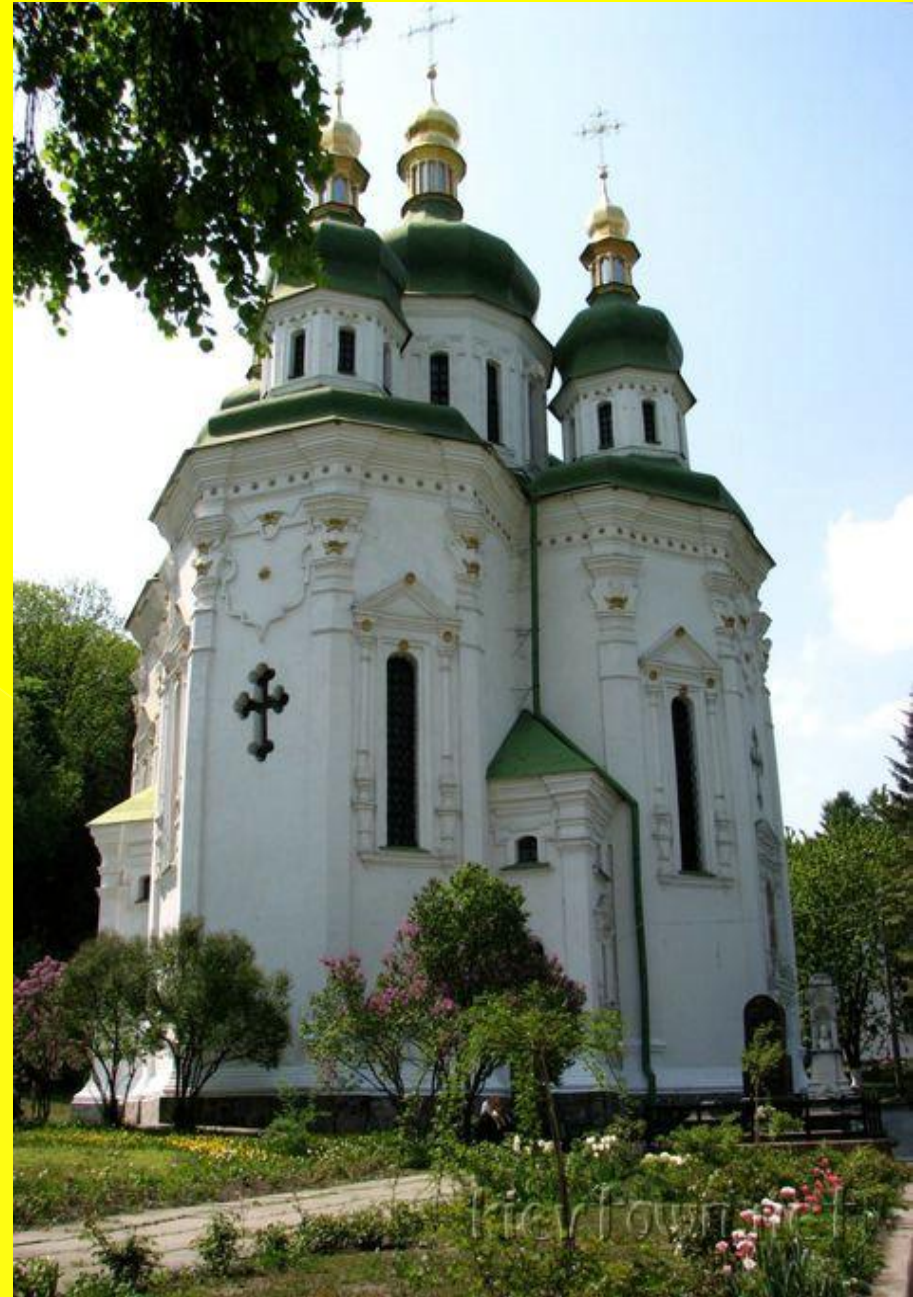
- **Монастир** (грец. *μοναστήριον* — «відлюдне житло», «обитель») — релігійна громада ченців або черниць, що володіє належними їм землями та капіталами, і становила релігійно-господарську організацію.

- Відповідно до статуту, життя в монастирі бувало суворо спільне (спільножитні монастирі), напівспільне (в окремих келіях зі спільною трапезою та відправою) і пустельниче. Крім ченців у монастирі жили послушники — світські особи, що готувалися стати ченцями.

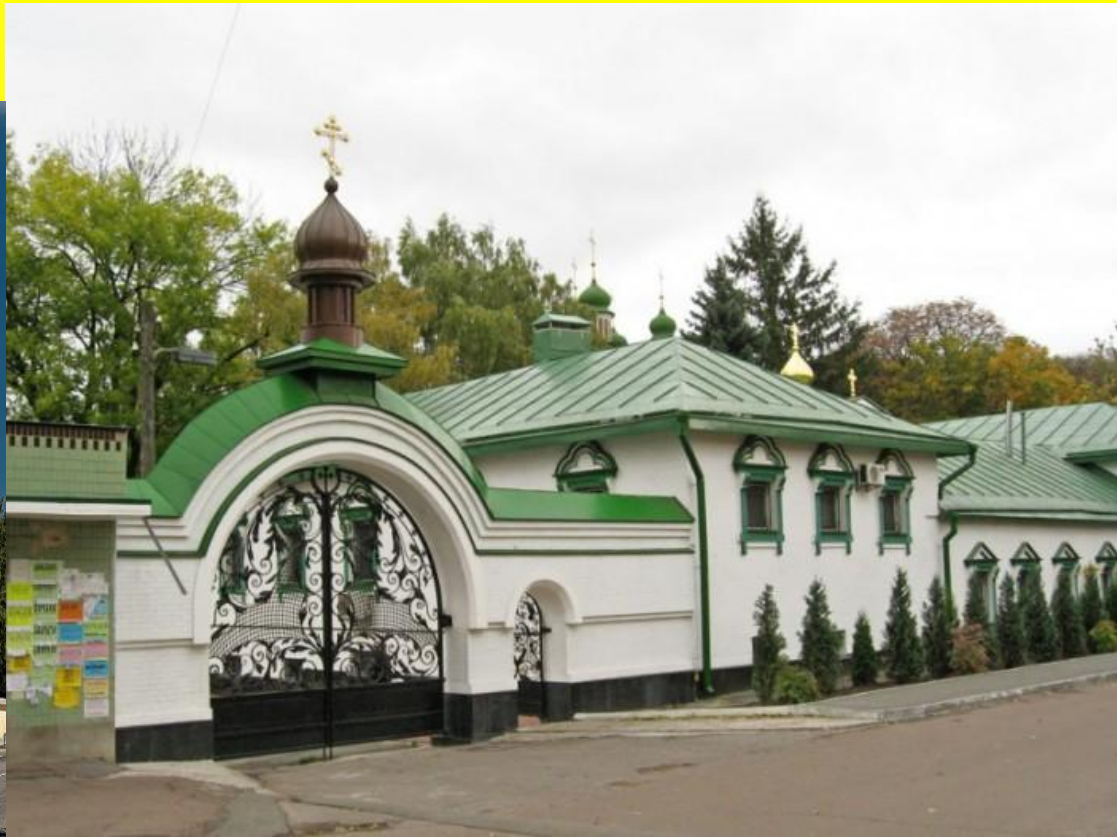
○ Монастирі очолювали настоятелі (архимандрити, ігумени або ігумені, «старші», «строїтелі» тощо) і при них монастирський собор, який звичайно обирав настоятеля. Релігійним осередком монастиря був монастирський храм. Великі монастирі мали також дзвіниці, додаткові храми, каплиці, трапезні. На території монастиря, крім церковних і житлових будинків, були ще різні адміністративно-господарські будови, майстерні, іноді шпиталі, школи, друкарні тощо

Монастирські споруди були обведені тином або муром. Деякі монастирі розрослися у великі будівельні комплекси, а в давні часи були справжніми фортецями з оборонними мурами, баштами та ровами. Монастирі засновували подвижники-ченці, князі, аристократи. Засновники-ктитори (та їх нащадки) піклувалися про розбудову і добробут монастирів, для чого дарували їм маєтки й великі суми грошей.

- Це забезпечувало фундаторам певні права та вплив на організацію та хід монастирського життя (ухвалення статуту, призначення настоятелів тощо). Вони мали там родові усипальниці. Монастирі були важливими осередками церковно-релігійного, науково-освітнього та культурно-мистецького життя. Монастирі грали велику роль в колонізації незайманих земель, а оборонні споруди міських монастирів мали неабияке військове значення.

○ Православ'я

- Залежно від історичних, правних і економічних умов, монастирі поділялися щодо своїх прав та підлеглості на:
- Лаври (в Україні — Києво-Печерська, Святогорська, Почаївська, Унівська)
- Ставропігійні монастирі, залежні від найвищої церковної влади (в Україні — спочатку від царгородського патріарха, потім від московського патріарха і Синоду)
- Кафедральні монастирі (підлеглі безпосередньо єпархіальному єпископові)
- Самоправні монастирі (переважна більшість монастирів)
- Приписані монастирі (скити й скитики, пустині тощо)

Дякую за увагу!

